

CASE LAW – המידעון הישראלי למשפט אמריקני גליון מספר 4

עשו לנו והיחשפו לחומר מקצועי נוסף או [לחצו כאן](#) והיכנסו לאתר!

1. על חופש הביטוי, ההפגנה וההתאגדות בבתי ספר Santer v. Board of Education of East Meadow Union Free School District בפני (06.05.2014) New York Court of Appeals -ה

התובעים הם קבוצת מורים, אשר נהגה (ואולי עודנה נוהגת) להפגין מדי שבוע בשל אי ההגעה ל"הסכם קיבוצי" (במובנו האמריקני) הנוגע לתנאי העסקתם בין ארגון המורים היציג אליו הם שייכים לבין מנהלת בתי הספר במחוז אליו הם שייכים. באחד הבקרים במרץ 2007 הם הפגינו באמצעות הרמת שלטים מתוך מכוניותיהם, אשר חנו בצדי שביל ההגעה לבית הספר. מנהלת בית הספר נקטה נגדם באמצעים משמעותיים ואף קנסה אותם. המורים תבעו לביטול הקנסות בטענה, שהטלת הקנסות מהווה פגיעה בחופש הביטוי שלהם, זכות המעוגנת בתיקון הראשון לחוקה האמריקנית.

בערכאה הדיונית (the Supreme Court), אשר במדינת ניו יורק הוא דווקא הערכאה הכללית הנמוכה ביותר) נדחות טענותיהם. בערעור בפני ה-Appellate Division (זו ערכאת הערעור הראשונה במדינת ניו יורק) התקבל ערעורם. ה-Appellate Division החיל את המבחן שהתקבל בפסק הדין Pickering v. Board of Educ. of Township High School Dist. 205, Will County Ill. (391 US 563 [1968]). על פי פסק דין Pickering יש להחיל מבחן דו שלבי במקרים של חופש ביטוי בתחומי בית הספר או בסביבתו: בשלב הראשון נבחנת השאלה, אם הפעולה מהווה בכלל ביטוי המתייחס לסוגיה בעלת ענין ציבורי. אם התשובה למבחן הראשון חיובית נבחן בשלב השני השאלה, אם מימוש של חופש הביטוי איים על פעילותו היעילה של בית הספר עד כדי הצדקת הטלת צעדים משמעותיים (so threatened the petitioners' exercise of their free speech rights "school's effective operation as to justify the imposition of discipline"). הנטל להוכיח הפרעה שכזו הוא על בית הספר או הגוף המבקש להגביל את חופש הביטוי.

בבית המשפט הגבוה לערעורים נפסק, שההפגנה אכן ייצגה חופש ביטוי בסוגיה בעלת חשיבות ציבורית, אך היוותה הפרעה קשה מדי לתלמידים. המכוניות חסמו את המקומות, בהם עצרו ההורים בדרך כלל כדי להוריד את הילדים ישירות למדרכה, וכך נאלצו הילדים לרדת באמצע הכביש (כביש דו נתיבי) ולפסוע לעבר המדרכה. כאילו לא די בכך, היה זה יום גשום, והדבר היה צפוי על פי תחזית מזג האוויר. ברחוב נוצר פקק, אשר גרם לילדים ללכת ממרכז הכביש עד למדרכה בינות למכוניות החונות (כחוק – של המורים) והעוצרות (באמצע הרחוב – של ההורים).

בית המשפט הגבוה לערעורים קבע, שבכך חרגו המורים המפגינים מזכויותיהם וגרמו להפרעה קשה מדי לפעילות התקינה והיעילה של בית הספר, עד כי מוצדק היה להפעיל נגדם הליכים משמעותיים למרות חופש הביטוי המוגן שלהם.

אין בדבר האמור במידעון זה כדי להוות ייעוץ משפטי, ומומלץ להיוועץ בעורך דין באופן פרטני לפני נקיטת פעולה במקרה קונקרטי

למבקשים להרחיב - <https://www.nycourts.gov/ctapps/Decisions/2014/May14/51-52opn14-Decision.pdf>

2. על המלחמה בנהיגה תחת שכרות. אולי מצבנו לא כל כך נורא...
The People v. Washington בפני ה- (New York Court of Appeals) (06.05.2014)

המערערת נתפסה בשעה 2 לפנות בוקר על ידי המשטרה, זמן קצר אחרי שדרסה הולך רגל למוות. בתשובה לשאלת השוטר השיבה, ששתתה 4 בירות "לפני זמן מה". השוטר הוביל אותה לתחנת המשטרה, ובמקביל יצרה משפחתה קשר עם עורך דין. בעוד עורך דינה מנסה להשיג גורם רלוונטי במשטרה, שוכנעה הנאשמת לעבור מבחן נשיפה בו, ניחשתם נכון, נכשלה. יודגש, שהנאשמת לא ביקשה מיוזמתה להיוועץ בעורך דין. היא הואשמה במספר אישומים של הריגה והריגה תוך נהיגה ברכב תחת השפעת אלכוהול. במשפטה ביקשה להוציא מן הראיות את תוצאות בדיקת הנשיפה בטענה, שהבדיקה נעשתה תוך הפרה של זכותה לייצוג משפטי, זכות חוקתית מעוגנת כדבעי. לאחר דיון מעמיק באיזונים בין הזכות לייצוג משפטי מחד לבין הצורך לשרש את תופעת הנהיגה תחת השפעת אלכוהול והצורך בבדיקות מהירות טרם תפוג השפעתו מאידך, קבע בית המשפט, כי חובה היה על המשטרה ליידע את החשודה בדבר נסיונותיו של עורך דינה ליצור עימה ועם השוטרים הרלוונטיים קשר, טרם שוכנעה להסכים לבדיקת הנשיפה. יצויין, שסירוב לעבור בבדיקת נשיפה היה חושף אותה לשלילה אוטומטית של שנה, אך כמובן בין שלילה לכלא עדיפה שלילה. בית המשפט הכריז לפיכך על בדיקת הנשיפה כבלתי קבילה, והחזיר את התיק לדיון בפני הערכאה הדיונית.

למבקשים להרחיב
- <https://www.nycourts.gov/ctapps/Decisions/2014/May14/65opn14-Decision.pdf>

3. על המותר והאסור ביחסים שבין עורכי דין למושבעים
הנחיית ועדת האתיקה של ה- (American Bar Association) ABA (24.04.2014)

בארצות הברית מושבעים אינם ממונים באופן אוטומטי. לכל משפט שבו יש מושבעים (לא בכל משפט יש) מזומנים מושבעים פוטנציאליים במספר העולה על המספר, שישרת בסופו של דבר במשפט. או אז מתחילים הצדדים בהליך המכונה VOIR DIRE – בחירת מושבעים. הכללים המדוייקים משתנים ממדינה (state) למדינה אך ככלל יש לכל צד הזכות לשאול מועמדים שאלות במטרה לגלות אם הם סובלים מדעה קדומה העלולה להזיק ללקוח, אותו מייצג עורך הדין השואל. לכל צד עומדת הזכות לפסול בעילה (כלומר אם ישתכנע השופט, שאכן המועמד סובל מדעה קדומה או ניגוד עניינים כלשהם, אותו מועמד יופטר מתפקידו ומועמד אחר יתפוס את מקומו) כמה מועמדים שנדרש על מנת להגיע לחבר מושבעים נטול פניות; ועוד מספר נתון (המשתנה ממדינה למדינה) של פסילות ללא עילה (כלומר בעל הדין אינו חייב לנמק מדוע הוא דורש פסילתו של המועמד).

אף על פי שאיננו מורגלים בבחירת מושבעים בישראל נקל לראות מדוע זהו אחד השלבים החשובים במשפט, ומדוע מועסקים לעתים מומחים מיוחדים לבחירת מושבעים.

שאלה שעלתה לאחרונה היא זכותו של עורך דין "לעקוב" אחרי ה"נוכחות במדיה החברתית" של מושבע או מושבע פוטנציאלי לפני או במהלך המשפט. ה-ABA הוציאה את הכללים הבאים:

לעורך דין מותר לבחון את הנוכחות במדיה החברתית של מושבע כל עוד הוא נחשף רק למידע, שהמושבע העמיד לרשות הציבור באופן חופשי. לעורך הדין אסור ליצור קשר עם המושבע (בעצמו או באמצעות אחר), ואם הוא מגלה התנהגות פלילית או במירמה של המושבע, חובה עליו לדווח לבית המשפט.

יש לציין, שכללי ה-ABA אינם מחייבים אלא כלפי מדינות, שאימצו אותם כמחייבים. יחד עם זאת המוסד נחשב לאחד החשובים בכל הנוגע לאתיקה מקצועית של עורכי דין, ואפילו מדינות, בהן לא אומצו המלצותיו נוהגות להתייחס לעמדותיו כאל מקור מנחה בעל חשיבות מיוחדת.

להרחיב

למבקשים

http://www.abajournal.com/files/Formal_Opinion_466_FINAL_04_23_14.pdf

© כל הזכויות שמורות לעו"ד אדי מאירי